

Szabó Dóra

Tanárok mint influenszerek? A közösségi média oktatási használata

Teachers as Influencers? The Use of Social Media

Az infokommunikációs technológia folyamatos fejlődésével egyre inkább átjárja a mindennapi pedagógiai munkát a digitalizáció és a digitális pedagógia. A szakirodalom és saját előzetes kutatásaink is rávilágítanak a közösségi média használatában rejlő oktatási lehetőségekre. A felületeken megtalálható oktatási tartalmak, azok felhasználása, integrálása a tanórai tevékenységekbe egyrészt megfelelő tanári digitális kompetenciát feltételez, másrészt elengedhetetlenül szükséges hozzá a kritikai gondolkodás megléte. Mindezeket túl kiváló lehetőséget nyújthat a tanárok módszertanának kiszélesítéséhez. Jelen kutatásban céljaink a következők: bemutatni a magyar oktatási influenszerek tevékenységét, konkrét példákon keresztül; feltérképezni, hogy milyen típusú digitális tartalmat gyártanak azok az oktatási véleményvezérek, akik a legnagyobb népszerűséget és interakciót váltják ki a követőikből. Mindezek fényében adekvát választ próbálunk adni a kutatási kérdésünkre: hogyan lehet az oktatási influenszertartalmakat pedagógusként tanóráinkon felhasználni mint a pedagógiai szemléltetés- és attitűdváltást segítő, tanterven túli, iskolán belüli és kívüli formális, informális és nonformális tanulási formákat.

Kulcsszavak: oktatás, közösségi média, médiatudatosság, digitális pedagógia, influenszer

With the continuous development of information and communication technologies, digitisation and digital pedagogy increasingly pervade everyday pedagogical work. The literature and our preliminary research also shed light on the educational opportunities inherent in the use of social media. The educational content found on the interfaces, their use, and integration into classroom activities presupposes, on the one hand, adequate digital competence of teachers, and, on the other hand, the existence of critical thinking. In addition to all this, it can provide an excellent opportunity to broaden the teachers' methodology. In this research, our goals are as follows: we present the activities of Hungarian educational influencers through specific examples; we map the type of digital content produced by professional opinion leaders who generate the most

popularity and interaction from their followers. In light of all this, we are trying to give an adequate answer to our research question: how educational influencer content can be used as a teacher in our classes, as formal, informal, and non-formal forms of learning beyond the curriculum, inside and outside the school, that help in pedagogical illustration and attitude change.

Keywords: education, social media, media awareness, influencer, digital pedagogy

1. Bevezetés

A közösségi média a web 2.0 technológia innovációja, amely az online információ-terjesztésre, a permanens tartalomszolgáltatásra, a kommunikációra és a felhasználók közötti együttműködésre összpontosít (Carr – Hayes 2015). Használata pozitív hatással van ezek gyakori, hosszú távú fenntarthatóságára az oktatásban. Nem csoda, hogy a közösségi média rendkívül vonzó a mai fiatalok számára, és „amikor jólesik”, használják (Tkacová et al. 2022). Carr és Hayes pontosabb és jövőbiztosabb definíció bemutatása érdekében a közösségi médiát a következőképpen foglalta össze: A közösségi média olyan internetalapú csatornák, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy valós időben vagy aszinkron módon opportunista interakciót és szelektív önprezentációt végezzenek széles és szűk közönség számára, akik értéket nyernek a felhasználók által generált tartalomból és a másokkal való interakció észleléséből (Carr – Hayes 2015: 50).

A mobil számítástechnikai eszközök és a közösségi média alkalmazásai alapvetően három téma köré rajzolódnak, ezek magukban foglalják

- „a tanulók folyamatos kapcsolódási lehetőségekkel való bevonását,
- az együttműködésen alapuló tanulás elősegítését
- és a hiteles tanulás lehetővé tételét mozgás közben” (Fan – Lin 2023; Gikas – Grant 2013: 20).

A pedagógusoknak meg kell tanítaniuk a diákokat arra, hogy a mobileszközöket, a közösségi platformokat jobban kihasználják, s tudatosabb médiafelhasználókká váljanak. A közösségi média növeli a felhasználók együttműködésének minőségét és arányát, segítségével a hallgatók könnyedén kommunikálhatnak vagy gyorsan megoszthatják egymással az információkat különböző közösségi oldalakon. Az is fontos, hogy a hallgatók papírmunka helyett végezzenek néhány gyakorlati munkát. Emellett blogokat is írhatnak a tanároknak és maguknak is, hogy fejlesszék tudásukat (Lim et al. 2022; Yang et al. 2021).

Mind pozitív, mind negatív hatást előidézhetnek a közösségimédia-platformok oktatási alkalmazásuk során. A diákok hatékonyan elérhetik egymást, mivel projektek, csoportmunkák, feladatok gördülékenyebb elvégzését támogatják a felületek. Vannak, akik jobban ki tudják fejezni gondolataikat a média alkalmazásain keresztül, mint szóban, s megemlítenéd még, hogy önkifejezési eszközként az egyén fejlesztéséhez is hozzájárulnak. A pedagógusok is segíthetik a tanulók munkáját a média felületein keresztül, megoszthatják az órákat, házi feladatokat, plusz tananyagokat (ez az egyik

legjellemzőbb oktatási használata). Nem elkerülendő az sem, hogy az oktatók a média bevonásával digitális állampolgárrá is nevelnek. Viszont érdemes megtalálni azt a határt, ameddig még pozitívan hat az online média, s nem tereli el a diákok figyelmét, nem használják ki a helyzetet, annak érdekében, hogy ne veszítsen értékéből a személyes kommunikáció (Amadi – Kufre 2017). Fontos figyelni az adatvédelmi GDPR-szabályokra, a megfelelő instrukcióra, a tájékoztatásra, hiszen mindig tartogat veszélyeket az internet, ami az információszerzést is nehezíti az álhírekkel, dezinformációval (Samalo et al. 2023; Siddiqui – Singh 2016).

A pedagógusok az írástudás kibővített elképzeléseit szorgalmazzák, amelyek nagy hangsúlyt helyeznek a digitális technológiák osztálytermi használatára. Az elmúlt években azonban a közösségi média eszközei sok tanárnak segítettek kapcsolatba lépni kollégáikkal, és ezáltal robusztus szakmai tanítási-tanulási hálózatok jöttek létre intézményi kereteken belül és kívül egyaránt. A platformokon keresztül a tanárok kapcsolatba léphetnek a program öregdiákjaival és a továbbképzőkkel, a tanárképzési program erősebb kapcsolatot képes kiépíteni a partnerekkel (Carpenter – Morrison 2018).

2. Szakirodalmi áttekintés

A közösségi médiával és az oktatással kapcsolatos szakirodalmi áttekintések olyan speciális alkalmazások és csatornák pedagógiai felhasználását hangsúlyozzák a kezdetekben, mint a wikik (Trocky – Buckley 2016), a Twitter (Aydin 2014) vagy a Facebook (Yang et al. 2011). Ezek a tanulmányok többnyire a tanulási eredmények változásait, javítását hangsúlyozzák. Habár az oktatási szoftverek, például a tanulásmenedzsment-rendszerek egyre inkább tartalmaznak közösségi médiához hasonló funkciókat, korlátoznak bizonyos szempontokat, jellemzőket. A sikeres közösségimédia-oktatási felhasználás gyenge empirikus bizonyítékait írta le Tess, ami kifejezetten osztálytermi használatra korlátozódott (Tess 2013). Egyes szerzők rámutatnak arra, és kutatásaikban hangsúlyozzák is, hogy a közösségi médiát nem pedagógiai célokra fejlesztették ki, míg mások ezt tekintik kutatási kiindulópontnak (Mandundu 2022).

Sok akadályról számolt be több korai kutatás is a közösségi média tanórán történő használatában (Henderson – Snyder – Beale 2013), például a félelem attól, hogy elveszítik a kontrollt a diákok felett, az IKT-készségek hiánya és a közösségi média lehetséges zavaró tényezői. Ezekkel az akadályokkal ellentétben a kutatások olyan lehetőségekről is beszámolnak, mint például az elkötelezettség és a tanulói motiváció. A vélemények gyakran a bizonytalanságot emelik ki a közösségi médiának a tanulási eredmények javítása szempontjából való hatékonyságával kapcsolatban. Mindazonáltal a közösségi médiában nagy lehetőségek rejlenek az oktatás javítására (Botero 2023).

Több kutató azt bizonyította, hogy sok tanár szeretné használni a közösségi médiát (Sobaih et al. 2016; Kukulska-Hulme 2012). Egyes tanulmányok korábbi tapasztalatokat tárgyaltak, és arra a következtetésre jutottak, hogy például a vegyes tanulással kapcsolatos korábbi tapasztalatok pozitívan korrelálnak a közösségi média oktatási felhasználásával (Manca – Ranieri 2016). Más tanulmányok arról számoltak be, hogy

a tapasztalatlan felsőoktatási tanárok jobban aggódnak a közösségi média személyükre gyakorolt hatása miatt, míg a tapasztaltabb tanárok különösen a közösségi médiának a diákjaikra gyakorolt hatásától tartanak (Botero et al. 2023). Amikor a tanárok azt tapasztalták, hogy a közösségi média feszültséget kelt a magánhasználat és a szakmai felelősség között, egyrészt a szakmai kultúrájukkal, másrészt saját értékeikkel és eszméikkel próbáltak közéletet találni (Veletsianos – Kimmons 2013).

A tapasztalat és a közösségi médiával kapcsolatos ismeretek hiánya mellett a tanárok azt sem tudták, hogyan integrálják a közösségi médiát a meglévő online tanulási környezetekbe. A jelentett gyakorlati problémák az infrastruktúra, a hozzáférés és az idő hiánya (Balakrishnan 2014; Veira et al. 2014). A tanárok aggódtak a magánélet és a biztonság, az internetes zaklatás és az etika miatt is. De megemlíthetjük még a kontroll elvesztését a tanóra felett, a diákok attitűdjét mint problémaforrást, az esetleges lemaradást (Sobaih et al. 2016; Kamalodeen – Jameson-Charles 2016).

Néhány tanár különbséget tett bizonyos eszközök használatának okai között (Manca – Ranieri 2016). Például a Facebookot és a Twittert a diákok motiválására, a blogokat és a wikiket pedig az oktatás javítására használták. A közösségi médiáról beszámoltak a többi tanárral való kapcsolattartás módjaként, vagy fontosnak tartották, hogy naprakészek maradjanak a szakterületük fejleményeivel kapcsolatban (Dermentzi et al. 2016). A tanárok által irányított stílust alkalmazó tanárok úgy gondolták, hogy ami a Facebookon történik, annak ott is kell maradnia, ami különbséget tesz a privát és a szakmai cserekapcsolatok között. A tanulóközpontúbb stílusú tanárok arról számoltak be, hogy meg kell tanítaniuk a diákokat, hogyan kezeljék az online beszélgetéseket és a nem megfelelő online viselkedést (Prescott 2014).

A közösségi média oktatási használatára vonatkozóan a Covid-19-járvány idején is történtek felmérések. Tkacová és munkatársai kutatásából kiderül, hogy az online oktatás a hiteles közösségi média bevonásával:

- együttműködésen alapuló oktatás;
- aktív önképzés – konstruktivizmus;
- oktatás közösségi hálózatokon; és
- oktatás, a kapcsolati viselkedésre helyezve a hangsúlyt (Tkacová et al. 2022).

Oktatásban történő használatát az utóbbi években elsősorban az Amerikai Egyesült Államokban vizsgálták (Barrot 2021), a jelenség széles körben elterjedt, és a kutatások az oktatással kapcsolatos közösségimédia-használatot is feltárták különböző országokban, például Kínában (Xue et al. 2021), Finnországban (Nelimarkka et al. 2021), a Dél-afrikai Köztársaságban (Rambe – Nel 2015) és Svédországban (Hillman et al. 2021). Úgy tűnik, hogy sok tanár érdeklődik és hajlandó használni a közösségi médiát, habár az egyének indítékai és viselkedése nagyon eltérő (Nelimarkka et al. 2021; Prestridge 2019). Emiatt fontos, hogy a tanárok közösségimédia-tevékenységét ne kezeljük monolitikusnak vagy egységesnek, mivel a különböző közösségimédia-használatokat különböző előjelezőkkel és kimenetekkel társították, többek között az Instagram esetében (Trifiro – Prena 2021).

3. Közösségi média az oktatásban módszertani szempontból

A közösségimédia-platformok fontos szerepet töltenek be az oktatásban (Dijck – Poell 2018). A különböző platformokon a pedagógusok, oktatók professzionális tanulási hálózatokon belüli együttműködésre biztatnak, többen tudománynépszerűsítő tevékenységet végeznek, vagy megosztják tapasztalataikat (Nagle 2018). Ezért is tartjuk fontosnak a közösségi média dimenzióinak vizsgálatát. Ahogy a korábbi fejezetben is kifejtésre került, ezek az eszközök és platformok lehetővé teszik a diákok számára, hogy kölcsönhatásba lépjenek, együttműködjenek egymással és az oktatókkal, valamint használatuk a tanulásban elősegíti a diákközpontúbb tanítási-tanulási folyamatokat (van den Beemt 2020).

Az oktatásban a közösségimédia-platformok kiváló lehetőséget nyújtanak a tanulás és az oktatás előmozdítására (a következő példák főként tanári közösségimédia-profilra vagy közösségimédia-oldalon létrehozott csoportokra vonatkoznak):

- **Osztályterem:** A közösségimédia-platformok használhatók az osztálytermi kommunikáció javítására, például csoportok létrehozásával a diákok és a tanárok között. A különböző felületeken a csoportok lehetővé teszik a diákok és a tanárok számára a kommunikációt és az információcserét. Ezenkívül a szülői közösséggel is megkönnyíti az együttműködést.
- **Képzési tartalmak megosztása:** A közösségimédia-platformok lehetővé teszik a tananyagok, prezentációk, videók, képek és egyéb dokumentumok megosztását a diákokkal.
- **Interaktív tanulási lehetőségek:** A diákok a közösségimédia-felületek által interaktív tanulásban vehetnek részt, például a kérdések megválaszolásában, a vitában és a tanulási játékokban.
- **Diákaktivitások nyomon követése:** A tanárok nyomon tudják követni a tanulói aktivitásokat, és értékelhetik azokat, például az osztálymunkában való részvételt, a házi feladatokat és a projekt befejezési határidejét.
- **Tájékoztatás a tanulmányi tervről:** A közösségimédia-platformok lehetővé teszik a tanároknak és az iskolai vezetőségnek a diákok és a szülők tájékoztatását a tanulmányi tervről és az iskolai programokról.
- **Oktatási lehetőségek megosztása:** Megoszthatóvá válnak az oktatási lehetőségek és az új oktatási technológiák is, például az online kurzusok, a MOOC-ok és az e-learning-platformok.
- **Kommunikáció és együttműködés:** Megkönnyíti a kommunikációt és az együttműködést a tanulók számára, egymást között és a tanárral is. A közösségimédia-platformokon keresztül lehetőség van beszélgetésekre, megosztásokra és csoportos projekt- és tanulási tevékenységekre.
- **Tartalommegosztás és kutatás:** A közösségi média lehetővé teszi a diákok számára, hogy könnyen megosszák és kutassák az anyagot. A tanárok blogbejegyzéseket, videókat, képeket és más oktatási tartalmakat oszthatnak meg, amelyek lehetővé teszik a diákok számára a tananyaghoz kapcsolódó anyagok megismerését.

- Tanulói tevékenységek és értékelés: A tanulók bemutatathatják munkáikat és projektmunkáikat, mindemellett pedig a tanárok értékelhetik a diákok munkáit, és segíthetnek nekik az értékelési visszajelzések és a bátorítás révén.
- Tanulói motiváció és elkötelezettség: A közösségi média által a diákok jobban bevonódnak az oktatási folyamatba, ami segíti őket a tanulásban való elkötelezettség megerősítésében. A közösségimédia-plattformokon keresztül a tanulók részt vehetnek olyan csoportos tevékenységekben, amelyek segítenek nekik az együttműködés és a tanulásban való aktív részvétel fejlesztésében (van den Beemt – Diepstraten 2016; Thurlings et al. 2015).

Az oktatási intézményeknek és az oktatóknak e példákat látva is érdemes megfontolniuk a közösségimédia-plattformok használatát az oktatás és a tanulás előmozdítása érdekében. Azonban fontos, hogy a közösségimédia-felületeket helyesen használják, és megfelelően biztosítsák a diákok magánéleti jogait. A közösségi média oktatásban való használatának előnyei sokrétűek lehetnek, de az is fontos, hogy a tanárok és az iskolák megfelelően kezeljék ezt az eszközt. Az online biztonság, az adatvédelem és a digitális tanulási környezetek biztonsága mind fontos tényezők az oktatásban történő közösségimédia-használat során (Mangundu 2022).

A korábbi kutatások alapján más módon, három szempontból foglalhatjuk össze a közösségi média oktatási felhasználását:

Iskola

Az intézmény alkalmazza a közösségi médiát, hogy szélesebb közönséget érjen el, és növelje a belső és külső kommunikációs átláthatóságát. Vezesse be a közösségi médiát a tananyagokkal és az oktatási elképzelésekkel kapcsolatos irányelvekbe, mivel ez elősegíti a közösségi média tanulási eszközként történő használatát. Fejlesszen ki célzott politikát és támogatást a tanárok által tapasztalt akadályok csökkentése érdekében. Segítse a tanárokat, különösen a technikai támogatásban és a közösségimédia-készségeik fejlesztésében. Vegye figyelembe a tanárok sokféleségét a közösségi médiával kapcsolatos tapasztalatok, készségek és értékek terén. Mozgósítsa a közösségi média korai alkalmazóit az iskolában. A tudás és a készségek fejlesztésének támogatása szintén elengedhetetlen tanári csapatokon, kis informális tanári csoportokon belül.

Tanár

A tanárnak fejlesztenie kell közösségimédia-készségeit annak érdekében, hogy a tanulók és a hallgatók komolyan vegyék. Vizsgálja meg saját tapasztalatait, készségeit és értékeit a közösségi médiával kapcsolatban, hogy megértse a technológia pedagógiai használatának akadályait. Segítse a tanulókat világos, oktatásra összpontosító célok elérésében, miközben alkalmazkodik szociális és oktatási szükségleteikhez. A hatékony tanulási célok a kommunikációhoz, a tudásmegosztáshoz és az együttműködésen alapuló tanuláshoz kapcsolódnak. A közösségi média alkalmas a tanulás szociális konstruktivista megközelítésére. Általa a tanár szerepe inkább a mentorálás. Használja a közösségi médiát az együttműködésen alapuló tanulás eszközeként, például azáltal, hogy lehetővé teszi a diákok számára, hogy kötetlen beszélgetéseket folytassanak a feladatokról. Legyen céltudatosan jelen a közösségi médiában, hogy

támogassa a diákcsoportokat online közösségként. Ez erősítheti az interperszonális tanár-diák kapcsolatokat. A közösségi médiát opcionálisként mutassa be, és kínáljon alternatívát a vonakodó diákok számára (Chen et al. 2012). A közösségi média olyan kiegészítés, amely nem állhat az oktatás útjában. Támogassa a tanulók formáló visszajelzését a közösségi média (továbbfejlesztett) használatával kapcsolatban, az együttműködés és a tudás megosztása érdekében. Ez elősegíti a tanulásról való gondolkodást a közösségi médiában.

Diák

Nem minden diák tekinti a közösségi médiát tanulási eszköznek. A tanulók a közösségi médiát inkább kommunikációra használják, mint információfejlesztésre vagy -megosztásra. A közösségi média nem csodaszor: a tanulási eredmények (azaz az osztályzatok) nem nőnek automatikusan. A közösségi média az osztályteremben javíthatja a közvetett tanulási eredményeket, például az együttműködést, a kommunikációt vagy a motivációt. A metakognitív készségek előfeltételei a közösségi média célzott használatának. Ez a használat azonban ezeket a készségeket is fejleszti. Nem minden diák rendelkezik elegendő közösségimédia-ismerettel és -készséggel.

A közösségi média az osztályban teher vagy áldás? Úgy tűnik, hogy ez összefügg az iskolai kultúrával, a tanárok és a diákok közösségi médiával kapcsolatos attitűdjeivel, a támogatással és a tanárok szakmai fejlődésével, a világos tanulási célokkal és a közösségi médiának a tantervben betöltött egyértelmű szerepével.

4. Tanárok a közösségi médiában

A pedagógusok közösségimédia-tevékenységét kutatások alapján több téma szerint közelíthetjük meg, amelyek közül kiemelkedő a már említett együttműködés, az információkeresés, információszerezés, információ megosztása, saját tapasztalatok és gyakorlatok megosztása. Ebben a fejezetben ezeket részletezzük (Richter et al. 2022).

A tanári együttműködés a tanárok támogatásának fontos forrása, amely csökkenti a szakmai elszigeteltséget, és lehetővé teszi a pedagógusok számára, hogy tanuljanak egymástól (Jong et al. 2019; Vangrieken et al. 2015). Míg a tanárok közötti együttműködés hagyományosan elsősorban az iskolákon belül zajlott, manapság sok tanár használja a közösségi média platformjait különféle önrányított együttműködési tevékenységhez (García-Martínez et al. 2020). A korábbi eredmények rávilágítanak arra, hogy a tanárok milyen tevékenységeket végeznek a közösségi médiában: felkutatják a többi tanártól kapott információkat, hogy segítsék őket munkájuk során (Prestridge 2019), tanítással kapcsolatos tanácsokat oszthatnak meg (Greenhow et al. 2021), és eszmét cserélnek más tanárokkal (van Bommel et al. 2020).

A tanárok közösségi médián belüli együttműködésének gyakori típusa a munkával kapcsolatos információk keresése (Jusinski 2021; Prestridge 2019; Trust et al. 2016). Ez különféle információkat foglal magában: átfogó megközelítéseket (például projektalapú tanulás), módszereket és tippeket, inspirációt, gyakorlati bölcsességet és szakértői véleményeket. Mivel a közösségi média potenciálisan mérsékelheti a kommunikáció néhány hagyományos időbeli és földrajzi akadályát, megkönnyítheti

a tanárok számára, hogy oktatótársaik szélesebb körétől tájékozódjanak, lehetővé téve számukra, hogy kollektív intelligenciára támaszkodjanak, és kiszolgáltassák az általuk megfogalmazott ötleteket. A közösségi média platformjait használva a tanárok úgy is kereshetnek információkat, hogy kifejezetten kérdéseket tesznek fel más közösségi-média-felhasználóknak (Greenhow et al. 2021).

Az információszerzés mellett egyes tanárok a közösségimédia-platformokon keresztül is megosztanak információkat. Például a tanárok elmondhatják nézeteiket, és példákat tehetnek közzé tanítási tapasztalataikról vagy diákjaik munkájáról. A tanárok tartalomkurátorként, tudásközvetítőként vagy moderátorként is megoszthatják az eredetileg mások által felkínált információkat (Hillman et al. 2021; Jusinski 2021). A pedagógusok információmegosztása történhet egyéni és ad hoc módon, de végrehajthatják tanárok vagy tanári kollektívák is, akik koordinálják megosztásukat, és kihasználják a közösségi médiában rejlő lehetőségeket, például a hashtageket, amelyek tartalmakat aggregálnak a témákról (Greenhalgh et al. 2020). Prestridge megjegyzi ehhez a témához kapcsolódóan egyik munkájában, hogy az információkeresés és -megosztás összefonódhat, mivel egyes oktatók információs hálózatként tevékenykednek, és arra töreksenek, hogy „új ötleteket és forrásokat találjanak és elvegyenek a közösségi közvetített terekből, hogy megosszák más kollégákkal” (Prestridge 2019: 153). Ahogyan a tanárok különböző okokból kereshetnek információt, ugyanúgy többféle és eltérő indítékuk is lehet az információ megosztására. Egyes tanárok szabadon megoszthatnak információkat abból a vágyból, hogy oktatási területet képviselő szakemberekké, szakmai véleményvezéreké váljanak (Jusinski 2021; Prestridge 2019). Más tanárok önmaguk reklámozása érdekében közölnek információkat (Greenhow et al. 2019), vagy egy harmadik fél termékeinek, szolgáltatásainak fizetett promóciójának részeként (Carpenter et al. 2022; Shelton et al. 2020).

Kutatások szerint, ahogy a tanárok egyre magabiztosabbakká váltak, elkezdték megosztani saját gyakorlataikat, ami oktatásilag hozzáértő és innovatív identitással ruházta fel őket. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy különösen a magas önhatékonysággal rendelkező tanárok oszthatnak meg közösségimédia-tartalmakat. Ez az észrevétel tükröződik a közösségi média viselkedésével kapcsolatos szélesebb körű kutatásokban is, amelyek nem a tanárookra összpontosítanak (Kim et al. 2022; Hung et al. 2010).

Az információkeresésen és -megosztáson túl a közösségi média potenciálisan intenzívebb együttműködési formákat kínál, amelyek tanítási és tanulási forrásokat vagy tapasztalatokat hoznak létre. Például a tanárok a közösségi médiát használhatják arra, hogy összegyűjtsék és létrehozzák a tananyagokat (Donlon et al. 2020; Dunlap – Lowenthal 2018). Azonban a mai napig csak korlátozott figyelmet kapott a szakirodalom, hogy az oktatók milyen mértékben használják a közösségi média platformjait közös alkotás céljából, de egyértelműen látható, hogy a Covid-19-járvány erre az együttműködésre pozitívan hatott (Richter et al. 2022).

5. Oktatási influenszerek

Az oktatóknak a közösségi média vállalkozói és kereskedelmi oldalaival kapcsolatos elkötelezettsége eddig korlátozott tudományos figyelmet kapott. Az oktatási szakmai véleményvezérek hatással lehetnek más oktatók gyakorlatára, filozófiájára és szakmai identitására. A következő fejezetekben megfontoljuk az oktatási befolyásolók térnyerésének következményeit, és megvitatjuk a jövőbeli kutatási lehetőségeket (Carpenter et al. 2022).

Egy újfajta osztálytermet alakítanak ki az oktatási influenszerek. A tekintély hangjaként működnek szakterületükön. Az oktatási influenszer koncepcióját a tanári közösségi média használatára, a tanári identitásra, a mikrocelebekre, a közösségimédia-influenszerekre és a tanári vállalkozásra vonatkozó kutatásokhoz és elméletekhez kapcsoljuk. Az oktatási influenszerek olyan személyek, akik az online térben képzési tartalmakat és tanácsokat osztanak meg a követőikkel. Általában magas szintű szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek az oktatás, a tréningek, a tanácsadás és az online oktatási platformok területén. Az oktatási influenszerek a digitális korban az online oktatás úttörőiként és előmozdítóiként szolgálnak. Az oktatási influenszerek a közösségi média és az online oktatási platformok használatával osztják meg a követőikkel a tanácsaikat és oktatási tartalmaikat. Gyakran tartanak élő videókat, posztokat, podcastokat és webináriumokat, amelyekben közlést tesznek a legjobb gyakorlatokat és az aktuális oktatási trendeket. Az oktatási influenszerek között lehetnek oktatók, trénerok, tanácsadók, szakértők és oktatási mentorok is. Az oktatási influenszerek fontos szerepet játszanak a modern oktatási rendszerekben, mivel segítenek az embereknek megtalálni az online oktatási lehetőségeket, és segítenek az új oktatási technológiák és módszerek megértésében. A digitális korban az oktatási influenszerek egyre nagyobb jelentőséggel bírnak, és valószínűleg továbbra is növekedni fog a hatásuk az oktatási iparágban.

Alapvetően az oktatási platformok influenszermarketingje nagyon széles, a különböző felületeken tanárok, kutatók és újságírók ezrei vannak jelen, akik szívesen adják át tanácsaikat vagy tapasztalataikat fontos osztálytermi témákban. A hírektől a tanítási és tanulási tippeken át az osztálytermi feltöltésekig sok értéket nyerhet a pedagógus, ha lépést tart az internet legnagyobb neveivel az oktatásban. Mivel sok közösségimédia-fiók kap helyet az idővonalakon, sokszor nehéz megtalálni a legjobb és releváns, hiteles követendő személyeket (Carpenter et al. 2022).

Az Education Influence platform olyan tanárok hálózata, akiket a közösségben betöltött befolyásos vezető szerepük miatt választottak ki. Őket arra választották, hogy egyfajta „jelzőfényként” szolgáljanak az oktatók számára szerte a világon. Az Education Influence egy biztonságos csomópont, ahol a tanárok a világ minden tájáról találkozhatnak olyan személyekkel, akik készek segíteni nekik a továbblépésben, és legjobb tudásuk szerint kalauzolják a kollégáikat. A nagyszerű tanítás a nagyszerű együttműködésen alapszik, és ez a kezdeményezés a legjobbkat hozza össze a közös munkára. Az Education Influence egy olyan vállalat, amely az egész világon átíveli a kapcsolatot azon tanárok és oktatók között, akik befolyásolják az oktatási rendszerünk megvalósításának és felügyeletének módját. Fő célja, hogy elismerje azokat, akik újításokat hajtanak végre az osztályteremben és azon kívül is, hogy olyan

kiváló tanárokból álló hálózatot biztosítsanak, akik utat nyithatnak mások számára. Az oktatás egyetlen állandója a változás, és az alapítók úgy vélik, hogy ez a változás a pedagógus.

A TeachersPayTeachers.com (továbbiakban: TpT) egy online oktatási piac, ahol az oktatók oktatási és tantermi forrásokat cserélnek. Mivel a világhírvány sok tanárt arra kényszerített, hogy gyorsan átálljanak a sürgősségi távoktatásra, majd a hibrid tanítási módokkal birkózzanak meg, a tanterv és az oktatási erőforrások iránti igény megnövekedett. Egy 2020-as téli felmérés során 904 pedagógus számolt be arról, hogyan változott vagy nem változott a TpT-használatuk a Covid-19-világhírvány következtében. A kvalitatív elemzés során a résztvevők több mint háromnegyede jelezte, hogy TpT-használatuk valóban megváltozott. Habár a válaszadók 13%-a említette a TpT ritkább használatát, 65%-uk több vagy eltérő módon írta le a TpT alkalmazását. Az eredmények betekintést nyújtanak az oktatók motivációiba és tapasztalataiba az online oktatási piac használatával kapcsolatban a Covid-19-világhírvány idején (Carpenter et al. 2021). A tanárok által létrehozott platformon a pedagógusok hozzáférhetnek a közösséghez, a tartalmakhoz és az eszközökhöz, amelyekre a legjobb tudásukhoz szükségük van. A 2006-ban alapított TpT piacot biztosít a tanárok számára, ahol oktatási anyagokat cserélhetnek, és könnyen használható digitális eszközökhöz férhetnek hozzá. Ma a TpT a világ legnagyobb, több mint 5 millió oktatói tartalommal álló katalógusával ruházza fel a tanárokat. Több mint 7 millió oktatóból álló közösségünk – köztük a PreK-12 amerikai tanárok 85%-a – használja a TpT-t, hogy időt takarítson meg, támogassa a tanulókat, és tanuljon a többi tanártól. Az alapítók hisznek abban, hogy a tanulás legjobb ötletei és megközelítései közvetlenül az oktatóktól származnak, akiknek van tapasztalatuk a tanításban és a diákokkal való kapcsolattartásban. A TpT minden erőforrása a tanároktól származik, akik megosztják tudásukat (Shelton 2019).

Egy másik kezdeményezés a Teach Your Heart Out (TYHO) oktatási influenszerek csoportja, amelyet két grúz oktató alapított a tanárok szakmai fejlődése, motivációja és inspirációja céljából, s évente több konferenciát is szerveznek tanároknak, oktatási tanácsadóknak, fejlesztőknek, motivációs szakértőknek. De hasonló célokat rejt magában a Get Your Teach On, a Nuts and Bots Symposium és a Spring Teacher Retreat is (Gil-Quintana – Vida de León 2021). A tanárok általában olyan webhelyeket használnak, mint a Pinterest, a TeachersPayTeachers.com, az Instagram és a Facebook, az óratervezés támogatására és kreatív ötletek szerzésére, inspirálódásra. Elengedhetetlen, hogy kritikus szemléletet alakítsunk ki ezeknek az oldalaknak a tanításban való használatához, ennek ellenére kevés olyan kutatás jelent meg, amely felvázolja, hogyan lehetne ezt megtenni.

A nemzetközi példák után néhány magyar lehetőséget is felsorakoztattunk. Elsőként a legnépszerűbb közösségimédia-felületet (Facebook) vizsgáltuk végig, tanári közösségeket keresve. Az egyik ilyen csoport, amellyel találkoztunk, a Digitális Pedagógiai Tanári Fórum, amelynek 7500 tagja van. A közösség fő témája a digitális pedagógia és a digitális kompetencia fejlesztése. Hasonló csoport a Tanárbazár, ahol 6300 fő oszt meg oktatási segédleteket, tapasztalatokat, lehetőségeket. Vannak olyan közösségek, amelyek kifejezetten a Covid-19-világhírvány és az online oktatás következtében alakultak meg. A TanTáv – Tanárszakosok a távoktatásért csoport azért jött

létre, hogy a tanárképzésben részt vevő hallgatókat, leendő tanárokat és a közoktatásban oktatókat összekössék, egymás munkáját segítsék ötletekkel, tanácsokkal, főleg a távoktatás kapcsán. A kb. 4600 fős csoport több alapelvvel működik, hasznos támogató bejegyzéseket lehet megosztani, amelyeket az adminisztrátorok ellenőriznek. Hasonló céllal jött létre az 5000 fős Oktondi közösség is, amely kezdeményezést az alapítók három szóban foglalták össze: oktatás, online, digitálisan. S végül, de nem utolsósorban a legtöbb tagot számláló (92 200 fő) Online otthonoktatás csoport az otthoni online oktatás és az otthoni online tanulás jó gyakorlatainak összegyűjtése érdekében jött létre.

Az oktatási influenszerek csoportosítása számos szempont szerint történhet. Az alábbiakban ebből mutatunk be néhányat:

- **Tartalmi terület:** Az oktatási influenszereket tartalmi területük alapján lehet csoportosítani, például matek, nyelvtan, történelem stb.
- **Célközönség:** Az influenszerek célközönségük alapján is csoportosíthatók, például általános iskolások, középiskolások, felnőttek.
- **Felhasznált platform:** Az influenszerek felhasznált platformja alapján is lehet őket csoportosítani, például YouTube, Instagram, TikTok stb.
- **Tanítási stílus:** Az influenszerek tanítási stílusuk alapján is csoportosíthatók, például interaktív, játékos, hagyományos.
- **Tartalom típusa:** Az influenszereket a tartalom típusa alapján is lehet csoportosítani, például videók, posztok, podcastok.
- **Nyelv:** Az influenszerek nyelve alapján is csoportosíthatók, például magyar, angol stb.

Ez csak néhány példa arra, hogyan lehet kategorizálni az oktatási influenszereket, de fontos megjegyezni, hogy az influenszerek sokszínűségük miatt számos más szempont alapján is csoportosíthatók.

5.1. Magyar oktatási influenszerek

Kutatásunk kezdetén Light és munkatársai „walkthrough” módszerét alkalmaztuk (Light et al. 2018) annak érdekében, hogy betekintést nyerjünk a közösségimédia-platfomok magyar nyelvű, magyar eredetű oktatási tartalmaiba egy interaktív folyamaton keresztül.

Ehhez négy felületet választottunk: Facebook, Instagram, TikTok, YouTube. A ciklikus folyamat az alábbi tevékenységekből állt, ahogy a szerzők is meghatározzák, lehetővé téve az alkalmazás funkcióiba beágyazott kulturális értékek felismerését:

- regisztráció és bejelentkezés;
- napi használat;
- felfüggesztés, bezárás és elhagyás (törlés).

Kétféleképpen hajthatjuk végre a módszert: az alkalmazásbolt-oldal leírására hagyatkozva vagy az alkalmazások letöltésével (Light et al. 2018). Mi az utóbbit használtuk, mivel célirányos keresőszavas kereséseket terveztünk. Ez a módszer magában foglalja

az egyes alkalmazások összes funkciójának rögzítését, és minden alkalmazást egy vagy több felhasználói profillal (hiszen ennek adatai is befolyásolhatják a későbbi keresési találatokat), beleértve az alkalmazás beállítását, az összes lehetőség és funkció feltárását, majd törlését vagy leállítását. Ebből a célból független felhasználói fiókokat hoztunk létre, ami az elemzés során lehetővé teszi számunkra, hogy a platformok interakciós algoritmus rendszerének előzetes ajánlásaitól függetlenül navigáljunk, s új digitális lábnyomot hozunk létre. Ezt követően a „tanár”, „oktatás” keresőszavak segítségével kerestünk bejegyzéseket, olyan felhasználókat, akik tanári végzettséggel rendelkeznek, és megfelelnek az általunk definiált oktatási véleményvezér/influenszer szerep követelményeinek. A következő táblázatban az első 20 találatot jelenítettük meg anonimizált módon.

1. táblázat: Magyár pedagógusok oktatási influenszer szerepben

Profil	Tanári szak	Platform	Követők száma	Tantárgy/téma	Oktatási szint
influenster_1		TikTok	45 000	pedagógia	középiskola
influenster_2	kémia	TikTok	104 000	kémia	középiskola
influenster_3		TikTok	20 000	pedagógia, diákok motiválása, tapasztalatok	középiskola
influenster_4	testnevelés	TikTok	300 000	pedagógia, testnevelés	középiskola
influenster_5	magyar nyelv és irodalom, történelem	YouTube	8 800	irodalom, történelem, kultúra	általános iskola
influenster_6		Instagram	25 000	pedagógia, szülői szerepek	középiskola
influenster_7	magyar nyelv és irodalom, történelem	YouTube	62 000	irodalom, történelem	középiskola
influenster_8		Instagram	12 000	tanulási technikák, tanulási problémák kezelése	középiskola
influenster_9	gyógypedagógia	Instagram	16 000	digitális oktatási, tanulási módszerek, pedagógia	általános iskola
influenster_10	testnevelő tanár	Instagram	27 000	egészséges táplálkozás, mentális egészség	középiskola
influenster_11	magyar nyelv és irodalom, dráma	YouTube	20 000	kötelező olvasmányok	középiskola
influenster_12	tanító	Instagram	16 000	játékpedagógia, kreatív alkotások az oktatásban	általános iskola
influenster_13	tanító	Facebook	7 500	pedagógia, környezetismeret	általános iskola
influenster_14	történelem, erkölcsstan, hon- és népismeret, tanulásmódszertan	Facebook	97 000	pedagógia, történelem	általános és középiskola

Profil	Tanári szak	Platform	Követők száma	Tantárgy/téma	Oktatási szint
influenszer_15	magyar nyelv és irodalom, történelem	TikTok, Instagram	15 000	szakmai	középiskola
influenszer_16	magyar nyelv és irodalom, dráma	YouTube, Facebook	4 600	pedagógia, módszertan	középiskola
influenszer_17	magyar nyelv és irodalom, média	Facebook	6 500	pedagógia, digitális oktatás, média	általános és középiskola
influenszer_18	angol, orosz	TikTok	8 500	nyelvek	középiskola
influenszer_19	magyar nyelv és irodalom, történelem	YouTube	8 800	irodalom	általános iskola
influenszer_20	angol	Instagram, YouTube	43 000	angol nyelv	középiskola

Forrás: a szerző szerkesztése

A profilok vizsgálatakor észrevehető volt, hogy az online tartalmat készítő tanárok intellektuális, művészi és technológiai készségeikkel eredeti, nem eredeti és kritikus tartalomtermékeket hoznak létre annak érdekében, hogy kapcsolatba lépjenek más tanárokkal, és segítsék kollégáikat, valamint saját szakmai fejlődésüket és marketingjüket. Ezenkívül szöveget, információs grafikákat, videókat és online eseményeket használnak tartalmuk bemutatására.

Ezek a gyakorlatok, tevékenységek hazánkban többnyire a Covid-19-világjárvány idején kezdődtek, amely hatással volt a tanárok munkájára és életére, valamint a közösségi média-platformok használatára olyan környezetben, ahol az otthoni tanulás révén az oktatás egyre inkább behatolt a személyes, otthoni életbe. A tanárok kényszerű oktatási szünettel néztek szembe, ami arra kényszerítette őket, hogy új tanulási és szabadidős gyakorlatokat alkalmazzanak digitális környezetben. Amint arról már beszéltünk, tevékenységüket elsődlegesen az oktatással kapcsolatos tapasztalatok és bennfentes ismeretek megosztására korlátozzák ahelyett, hogy hírnevet építsenek. Többnyire olyan pedagógusok vágnak bele ebbe az internetes kalandba, akik elavultnak tartják az oktatás mai formáját, érznek elég kreativitást magukban, hogy influenszer tanárokká váljanak. Tartalmaik sokszínűek: megtalálhatók bennük munkatapasztalatok, élmények, oktatói munka, tippek.

Néhány példában felsorakoztatnánk a közösségi médiában rejlő lehetőségeket tanári szempontból. A történelem tantárgyhoz kapcsolódva több korszakot összefoglalóan találhatunk tartalmakat az interneten, amelyeket felhasználhatunk. De akár olyan feladatot is adhatunk a diákoknak, hogy egy adott korszakhoz kapcsolódóan képzeljék magukat egy adott történelmi személy életébe, s készítsenek egy Instagram- vagy Facebook-profilt róla. Több egyetemista, fiatal tanár indított csatornákat a matematikával kapcsolatban, amelyek a diákok nagy segítségére lehetnek akár a házi feladat megoldásában, akár kiegészítő tananyagként. Sokan foglalkoznak irodalomnépszerűsítéssel, őket könyves influenszereknek is tekintjük. Ezenkívül látványos kísérletekkel is találkozhatunk, amelyek mind tudománypopularizálás céljából készülnek, s ha nincs lehetőségünk a tanteremben ezek elvégzésére, jó lehetőség

bevinni a TikTok-videókat a fizika- vagy kémiaórákra. Másik oldalról megközelítve olyan feladatot is adhatunk a diákoknak, hogy ők keressenek közösségimédia-tartalmakat a tantárgyunkhoz, témához kapcsolódóan, így lehetőséget kapnak a tudásszerzésre, s a mi tanári munkánkat is segítik. Népszerű még az online tartalmak naplózása, amikor a diákok összegyűjtik egy helyre azokat a videókat, amelyek oktatási célzatúak, s ezekről beszámolót tartanak. De több rendhagyó osztályfőnöki óráról is hallhatunk, ahol tiktokerek is részt vettek vendégladóként.

Tehát tanárként kollégáink és az oktatási influenszerek tartalmait, videóit fel tudjuk használni pedagógiai munkánk során. De az utóbbi években átalakult pedagógus szerep az influenszerszerepet is magában hordozza. Mit is jelent ez? Ha a tanárok az online médiában véleményvezéreké válhatnak, befolyásuk megsokszorozódik. A pedagógiában a befolyásoló szereplő a példakép, és ebben a szakmai felkészültség és a tárgyi tudás mellett a tanulói kapcsolatok és a kommunikáció is fontos szerepet játszik. Manapság a tanárok a technológia és a közösségi média magabiztos és kreatív használatával tölthetik be az influenszer szerepét, a szakmai felkészültségre és a tárgyi tudásra kevesebb hangsúlyt fektetve (Szűts 2020).

6. Összegzés

A közösségi média fejlődése új lehetőségeket teremtett az online tartalmak generálására és közzétételére, néhány tanár pedig aktívan részt vesz az online tartalmak létrehozásában. Felismerve az online platformok oktatásban betöltött szerepét, hazánkban is elterjedt az oktatási influenszerek mozgalma, tevékenysége, amely – ahogy említettük – 2020-ban kezdődött.

Egyes oktatók a közösségimédia-platformokat használják arra, hogy nagy követői közönséget szerezzenek, személyes márkákat alakítsanak ki, és bevételt szerezzenek vélt befolyásukból. Az önhatékonyabb tanárok viszont gyakrabban osztanak meg információkat, és azok, akik gyakrabban vesznek részt az információmegosztásban, magas szintű digitális társadalmi támogatásról számolnak be, őket definiáltuk oktatási influenszerekként. A közösségi médián keresztül történő tanulás néhány paradoxonját tükrözve nemzetközi kutatások arra térnek ki, s a kutatási találataink is azt mutatják, hogy van némi lehetőség az igazságosságorientált szakmai tanulásra a közösségi médiából, azonban az oktatási véleményvezérek tartalmát korlátozzák a platformok átláthatatlan algoritmusai és a profitorientált üzleti modellek, amelyek szabályozzák a felületeket.

E tanulmány bővíti és összegyűjti a módszertani ismereteket arról, hogy a tanárok, az iskola, valamint a diákok hogyan használhatják az oktatásban a közösségi médiát, valamint egy hazánkban viszonylag új mozgalmat, az oktatási véleményvezértevékenységet járja körbe. A továbbiakban a témával kapcsolatban kívánjuk feltárni, hogyan használják hazánkban a tanárok a gyakorlatban ezeket a platformokat, hogyan alkalmazzák a pedagógiai tervezésben, a tanterv kiegészítésében. Ehhez a vizsgálat-hoz a kutatás első fázisának („walkthrough” módszer) befejezése után az összegyűjtött magyarországi pedagógusokkal, oktatási influenszerekkel kívánunk rövid strukturált interjúkat készíteni, s azokat elemezni.

Szakirodalom

- Amadi, Glory – Akpan, Kufre Paul 2017: Influence of Student-Teacher Communication on Students' Academic Achievement for Effective Teaching and Learning. *American Journal of Educational Research* 5/10: 1102–1107. Online: <https://doi.org/10.12691/education-5-10-12>
- Aydin, Selami 2014: Twitter as an Educational Environment. *Turkish Online Journal of Distance Education* 15: 1–21.
- Barrot, Jessie S. – Llenares, Ian I. – del Rosario, Leo S. 2021: Students' Online Learning Challenges during the Pandemic and How They Cope with Them: The Case of the Philippines. *Education and Information Technologies* 26/6: 7321–7338. Online: <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10589-x>
- Botero-Gómez, Vanessa – Ruiz Herrera, Luis Germán – Valencia-Arias, Alejandro – Díaz, Alejandra Romero – Garnique, Juan Carlos Vives 2023: Use of Virtual Tools in Teaching-Learning Processes: Advancements and Future Direction. *Social Sciences* 12/2: 70. Online: <https://doi.org/10.3390/socsci12020070>
- Carpenter, Jeffrey P. – Morrison, Scott A. 2018: Enhancing Teacher Education... with Twitter? *Phi Delta Kappan* 100/1: 25–28. Online: <https://doi.org/10.1177/0031721718797118>
- Carpenter, Jeffrey P. – Shelton, Catharyn C. – Schroeder, Stephanie E. 2022: The Education Influencer: A New Player in the Educator Professional Landscape. *Journal of Research on Technology in Education* 55/5: 749–764. Online: <https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2030267>
- Carpenter, Shana K. – Pan, Steven C. – Butler, Andrew C. 2022: The Science of Effective Learning with a Focus on Spacing and Retrieval Practice. *Nature Reviews Psychology* 1: 496–511. Online: <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00089-1>
- Carr, Caleb T. – Hayes, Rebecca A. 2015: Social Media: Defining, Developing, and Divining. *Atlantic Journal of Communication* 23/1: 46–65. Online: <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>
- Chen, Baiyun – Bryer, Thomas 2012: Investigating Instructional Strategies for Using Social Media in Formal and Informal Learning. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning* 13/1: 87–104. Online: <https://doi.org/10.19173/irrodl.v13i1.1027>
- Dermentzi, Eleni – Papagiannidis, Savvas – Osorio Toro, Carlos – Yannopoulou, Natalia 2016: Academic Engagement: Differences between Intention to Adopt Social Networking Sites and Other Online Technologies. *Computers in Human Behavior* 61: 321–332. Online: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.019>
- Donlon, Enda – McDonald, Elaine – Fitzsimons, Sabrina – Sexton, PJ. 2020: Being and Belonging: Student-Teachers' Contextual Engagement in Schools. *Australian Journal of Teacher Education* 45/6. Online: <https://doi.org/10.14221/ajte.2020v45n6.6>
- Fan, Chun Wai – Lin, Jiayi – Reynolds, Barry Lee 2023: A Bibliometric Analysis of Trending Mobile Teaching and Learning Research from the Social Sciences. *Sustainability* 15/7: 6143. Online: <https://doi.org/10.3390/su15076143>

- García-Martínez, Inmaculada – Montenegro-Rueda, Marta – Elvira, Molina-Fernández – Fernández-Batanero, José Maria 2021: Mapping Teacher Collaboration for School Success. *School Effectiveness and School Improvement* 32/4: 631–649. Online: <https://doi.org/10.1080/09243453.2021.1925700>
- Gikas, Joanne – Grant, Michael M. 2013: Mobile Computing Devices in Higher Education: Student Perspectives on Learning with Cellphones, Smartphones & Social Media. *The Internet and Higher Education* 19: 18–26. Online: <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2013.06.002>
- Gil-Quintana, Javier – León, Emilio Vida de 2021: Educational Influencers on Instagram: Analysis of Educational Channels, Audiences, and Economic Performance. *Publications* 9/4: 43. Online: <https://doi.org/10.3390/publications9040043>
- Greenhow, Christine – Gleason, Benjamin – Staudt Willet, K. Bret 2019: Social Scholarship Revisited: Changing Scholarly Practices in the Age of Social Media. *British Journal of Educational Technology* 50/3: 987–1004. Online: <https://doi.org/10.1111/bjet.12772>
- Greenhow, Christine – Lewin, Cathy – Staudt Willet, K. Bret 2020: The Educational Response to Covid-19 across Two Countries: A Critical Examination of Initial Digital Pedagogy Adoption. *Technology, Pedagogy and Education* 30/1: 7–25. Online: <https://doi.org/10.1080/1475939X.2020.1866654>
- Henderson, Michael – Snyder, Ilana Ariela – Beale, Denise 2013: Social Media for Collaborative Learning: A Review of School Literature. *Australian Educational Computing* 28/2: 51–68.
- Hillman, Thomas – Lundin, Mona – Rensfeldt, Annika Bergviken – Lantz-Andersson, Annika – Peterson, Louise 2021: Moderating Professional Learning on Social Media – A Balance between Monitoring, Facilitation and Expert Membership. *Computers & Education* 168: 104191. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104191>
- Hung, Min-Ling – Chou, Chien – Chen, Chao-Hsiu – Own, Zang-Yuan 2010: Learner Readiness for Online Learning: Scale Development and Student Perceptions. *Computers & Education* 55/3: 1080–1090. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.05.004>
- Jusinski, Margaret M. 2021: Knowledge Broker Teachers and Professional Development. *Teacher Development* 25/2: 178–195. Online: <https://doi.org/10.1080/13664530.2021.1879922>
- Kim, Shongha – Garthe, Rachel – Hsieh, Wan Jung – Hong, Jun Sung 2022: Problematic Social Media Use and Conflict, Social Stress, and Cyber-Victimization Among Early Adolescents. *Child and Adolescent Social Work Journal*. Online: <https://doi.org/10.1007/s10560-022-00857-1>
- Kukulska-Hulme, Agnes 2012: Smart Devices or People? A Mobile Learning Quandary. *International Journal of Learning and Media* 4/3–4: 73–77. Online: https://doi.org/10.1162/IJLM_a_00105
- Light, Ben – Burgess, Jean – Duguay, Stefanie 2018: The Walkthrough Method: An Approach to the Study of Apps. *New Media & Society*, 20/3: 881–900. Online: <https://doi.org/10.1177/14614444816675438>

- Lim, Hyoungjoon – Kim, Soohyun – Chung, Kyong-Mee – Lee, Kangjae – Kim, Taewhan – Heo, Joon 2022: Is College Students' Trajectory Associated with Academic Performance? *Computers & Education* 178: 104397. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104397>
- Lowenthal, Patrick R. Dunlap, Joanna C. 2018: Investigating Students' Perceptions of Instructional Strategies to Establish Social Presence. *Distance Education* 39/3: 1–18. Online: <https://doi.org/10.1080/01587919.2018.1476844>
- Manca, A. – Hortobágyi, T. – Carroll, T. J. – Enoka, R. M. – Farthing, J. P. – Gandevia, S. C. – Kidgell, D. J. – Taylor, J. L. – Deriu, F. 2021: Contralateral Effects of Unilateral Strength and Skill Training: Modified Delphi Consensus to Establish Key Aspects of Cross-Education. *Sports Medicine* 51/1: 11–20. Online: <https://doi.org/10.1007/s40279-020-01377-7>
- Manca, Stefania – Ranieri, Maria 2016: Facebook and the Others. Potentials and Obstacles of Social Media for Teaching in Higher Education. *Computers & Education* 95: 216–230. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.01.012>
- Mangundu, John 2022: Social Media for Teaching and Learning: A Technology Acceptance Model Analysis of Preservice Teachers' Perceptions During the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research* 21/5: 182–203. Online: <https://doi.org/10.26803/ijlter.21.5.10>
- Nagle, Joelle 2018: Twitter, Cyber-violence, and the Need for a Critical Social Media Literacy in Teacher Education: A Review of the Literature.. *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies* 76/1: 86–94. Online: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2018.08.014>
- Nelimarkka, Matti – Leinonen, Teemu – Durall, Eva – Dean, Philip 2021: Facebook is Not a Silver Bullet for Teachers' Professional Development: Anatomy of an Eight-year Old Social-Media Community. *Computers & Education* 173: 104269. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104269>
- Prescott, Julie 2014: Teaching Style and Attitudes towards Facebook as an Educational Tool. *Active Learning in Higher Education* 15/2: 117–128. Online: <https://doi.org/10.1177/1469787414527392>
- Prestridge, Sarah 2019: Categorising Teachers' Use of Social Media for their Professional Learning: A Self-generating Professional Learning Paradigm. *Computers & Education* 129: 143–158. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.11.003>
- Richter, Eric – Carpenter, Jeffrey P. – Meyer, André – Richter, Dirk 2022: Instagram as a Platform for Teacher Collaboration and Digital Social Support. *Computers & Education* 190: 104624. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104624>
- Samalo, Darwin – Martin, Rizky – Utama, Ditdit Nugeraha 2023: Improved Model for Identifying the Cyberbullying based on Tweets of Twitter. *Informatika* 47/6: 159–164. Online: <https://doi.org/10.31449/inf.v47i6.4534>
- Shelton, Catharyn – Archambault, Leanna 2019: Who Are Online Teacherpreneurs and What Do They Do? A Survey of Content Creators on TeachersPayTeachers.com. *Journal of Research on Technology in Education* 51/4: 398–414. Online: <https://doi.org/10.1080/15391523.2019.1666757>

- Shelton, Rachel C. – Chambers, David A. – Glasgow, Russell E. 2020: An Extension of RE-AIM to Enhance Sustainability: Addressing Dynamic Context and Promoting Health Equity Over Time. *Frontiers in Public Health* 8. Online: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.00134>
- Siddiqui, Shabnoor – Singh, Tajinder 2016: Social Media its Impact with Positive and Negative Aspects. *International Journal of Computer Applications Technology and Research* 5/2: 71–75. Online: <https://doi.org/10.7753/IJCATR0502.1006>
- Sobaih, Abu Elnasr – Moustafa, Mohamed – Ghandforoush, Parvis – Khan, Magmood A. 2016: To Use or Not to Use? Social Media in Higher Education in Developing Countries. *Computers in Human Behavior* 58: 296–305. Online: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.01.002>
- Szűts Zoltán 2020: A digitális pedagógia jelenségei és megnyilvánulási formái. *Új Pedagógiai Szemle* 5/6: 15–38. Online: <https://doi.org/10.1556/9789634545859>
- Thurlings, Marieke – Evers, Arnoud T. – Vermeulen, Marjan 2015: Toward a Model of Explaining Teachers’ Innovative Behavior: A Literature Review. *Review of Educational Research* 85/3: 430–471. Online: <https://doi.org/10.3102/0034654314557949>
- Tkacová, Hedviga – Králik, Roman – Tvrdoň, Miroslav – Jenisová, Zita – Martin, José García 2022: Credibility and Involvement of Social Media in Education – Recommendations for Mitigating the Negative Effects of the Pandemic among High School Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19/5. Online: <https://doi.org/10.3390/ijerph19052767>
- Trocky, Nina M. – Buckley, Kathleen M. 2016: Evaluating the Impact of Wikis on Student Learning Outcomes: An Integrative Review. *Journal of Professional Nursing* 32/5: 364–376. Online: <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2016.01.007>
- Trust, Torrey – Krutka, Daniel G. – Carpenter, Jeffrey P. 2016: “Together We are Better”: Professional Learning Networks for Teachers. *Computers & Education* 102: 15–34. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.06.007>
- van den Beemt, Antoine – Diepstraten, Isabelle 2016: Teacher Perspectives on ICT: A Learning Ecology Approach. *Computers & Education* 92–93: 161–170. Online: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.10.017>
- van den Beemt, Antoine – Thurlings, Marieke – Willems, Myrthe 2020: Towards An Understanding of Social Media Use in the Classroom: A Literature Review. *Technology, Pedagogy and Education* 29/1: 35–55. Online: <https://doi.org/10.1080/1475939X.2019.1695657>
- Vangrieken, Katrien – Dochy, Filip – Raes, Elisabeth – Kyndt, Eva 2015: Teacher Collaboration: A Systematic Review. *Educational Research Review* 15: 17–40. Online: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2015.04.002>
- Veletsianos, George – Kimmons, Royce 2013: Scholars and Faculty Members’ Lived Experiences in Online Social Networks. *The Internet and Higher Education* 16: 43–50. Online: <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.01.004>

- Veletsianos, George – Kimmons, Royce – French, Karen D. 2013: Instructor Experiences with a Social Networking Site in a Higher Education Setting: Expectations, Frustrations, Appropriation, and Compartmentalization. *Educational Technology Research and Development* 61/2: 255–278. Online: <https://doi.org/10.1007/s11423-012-9284-z>
- Yang, Lei – Wang, Xue – Luo, Margaret Meiling 2021: Trust and Closeness: A Mixed Method for Understanding the Relationship of Social Network Users. *Journal of International Technology and Information Management* 30/1: 108–133. Online: <https://doi.org/10.58729/1941-6679.1490>

Szabó Dóra a Debreceni Egyetem Nevelés- és Kultúratudományok Doktori Programjának PhD-hallgatója. Német nyelv és kultúra, valamint könyvtár- és információtudomány tanár. Jelenleg az alábbi projektek kutatója: CHERD-H, MTA-DE Családok és Tanárok Kooperációja Kutatócsoport, valamint a HERA Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesületének kommunikációs koordinátora. A *Central European Journal of Educational Research* folyóirat segédszerkesztője, marketingszerkesztője, valamint a *Pedagógusképzés* folyóirat marketingszerkesztője. A könyvtártudományban a BOBCATSSS Association (Könyvtár- és Információ-tudományi Oktatás és Kutatás Európai Szövetsége) elnökségének tagja. Kutatási területe a jövő tanárait és digitális attitűdjeikre, digitális oktatási készségeikre, valamint a média- és információs műveltségre összpontosít. E-mail: szabo.dora@arts.unideb.hu